

Вікторія ЗУБАРЄВА,
вчителька польської мови,
Житомир

Малгожата Тереса КОВАЛАК,
учителька раннього дитинства, логопед.
Старозреби (Польща)

Lekcje o Mazowszu

(scenariusz)

Tytuł: Mazowsze naszym wspólnym domem

Adresat: uczniowie klasy II-IV

Czas zajęć: 80-90 min.

Słowa kluczowe: Mazowsze, Ojczyzna, dom rodzinny, Płock, Żytomierz, przyjaźń, pomoc, Warszawa, Łowicz, zespół, potrawy, zabytki, piosenki, stroje, historia, legenda, bohater, konstruktor, Europa, Polska, Ukraina, agresor, bezpieczeństwo, spotkania, historia, wielokulturowość, flaga, herb.

Wprowadzenie od autorek: 24 lutego 2022 r. to data dla Ukraińców i Polaków szczególnie. W różnych regionach Polski w tym na Mazowszu w Płocku powitaliśmy uchodźców z Ukrainy. Ofiarowaliśmy im bezpieczny dach nad głową. Ukraińskie dzieci mogły zacząć naukę w polskich szkołach. Nas połączyła wspólna praca, a potem przyjaźń. Rozpoczęliśmy nowy etap życia. W tworzeniu scenariusza przyświecał nam cel zjednoczenia i przyjaźni dzieci pochodzących z dwóch krajów. Jednocześnie pragnęliśmy, by dzieci przez wspólną zabawę i działania poznały piękno ziemi polskiej i ukraińskiej, a także bogactwo obu kultur. Chcieliśmy, by scenariusz naszych zajęć stał się inspiracją do podjęcia ciekawych inicjatyw uwzględniających wielokulturowość.

Cel ogólny:

- 1) Zapoznanie z Płockiem, Warszawą, Mazowszem i Żytomierzem.
- 2) Integrowanie grupy wielokulturowej.
- 3) Rozwijanie kompetencji wielojęzyczności.
- 4) Rozwijanie kreatywności i wyrażania myśli przez tworzenie.
- 5) Rozwijanie umiejętności o charakterze konstrukcyjno-technologicznym i matematycznym.
- 6) Kształcenie poczucia więzi między ludźmi i narodami. Wpajanie takich wartości jak tolerancja, miłość do swego miasta, regionu, ojczyzny, szacunek dla kultury polskiej i ukraińskiej.

Cele szczegółowe:

- Uczniowie poznają informacje o swoich regionach, miastach;
- potrafią współdziałać w grupie;
- przestrzegają ograniczeń czasowych;
- czują się odpowiedzialni za zespół;
- potrafią przeczytać krótki tekst po polsku;

- odpowiedzieć na pytania z kart pracy;
- zaśpiewać jedną zwrotkę piosenki polskiej i ukraińskiej;
- rozpoznać smaki potraw polskich i ukraińskich;
- pokolorować rysunek;
- złożyć puzzle;
- skonstruować fragment muru obronnego i mostu;
- poznają tańce: oberek i hopaka.

Metody:

- 1) Metoda stacji.
- 2) Metody wg W. Okonia:
 - asymilacja wiedzy, pogadanka wstępna i utrwalająca;
 - samodzielnego dochodzenia do wiedzy;
 - praktyczna.
- 3) Metody aktywizujące:
 - „burza mózgów”.

Formy pracy wg R. Więckowskiego:

- zbiorowa aktywność jednolita (aktywność grupowa, aktywność z całą klasą),
- indywidualna aktywność jednolita.

Pomoce dydaktyczne: karty pracy, kredki, postacie dziewczyny i chłopca, tekst legendy, piosenki „Mazowsze” (po polsku), „Na dobro” (po ukraińsku), „Piękna nasza Polska cała” (po polsku), stroje łowickie, stroje ukraińskie, klocki kolorowe, laptopy (lub tablety), dzwonek, lizak, gwizdek, zegarek, kolorowe wstążki, tablica magnetyczna, kolorowanki matematyczne, kolorowe kartki samoprzylepne, nagrania dostępne na YouTube, potrawy polskie i ukraińskie, opaski na oczy, pojemniki, kolorowe kulki, stroje ludowe.

Załączniki: flaga Mazowsza, herb Płocka, herb Żytomierza, karty pracy, odpowiedzi do kart pracy, plakaty, „Tygodnik Płocki” i „Tęcza Żytomierszczyzny”, słodycze, potrawy polskie i ukraińskie, mapa Mazowsza.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

I. Wstęp /ok.15 min/

1. Powitanie piosenką „Mazowsze”
2. Przedstawienie tematu zajęć
Zajęcia odbywają się na terenie Rynku Głównego przy Ratuszu Płocka.

Nauczycielki proszą dzieci, by usiadły na ławeczkach i kocykach na placu przed Ratuszem miasta Płocka. Stoją 2 tablice magnetyczne z napisanymi hasłami: Mazowsze, Żytomierz. Nauczycielki proszą dzieci polskie i ukraińskie o zapisanie na kartkach samoprzylepnych skojarzeń dotyczących obu hasel i umieszczenie ich przy hasłach. Dzieci piszą swoje skojarzenia. Np. Mazowsze: moje miejsce, dom rodzinny, rodzina, Płock, stolica; Żytomierz: mój dom, Ukraina, rodzina itp.

3. Podział na grupy: Każdy z uczniów losuje wstążki w różnych kolorach: białej, czerwonej, niebieskiej, żółtej, zielonej, pomarańczowej (6x4). Następnie dzieci tworzą grupy wg kolorów. (W każdej grupie jest 4 dzieci np. 2 polskich i 2 ukraińskich).

II. Część główna

4. Realizacja tematu zajęć

Nauczycielki: Dziś będziecie pracować w grupach. Stworzycie małe pociągi - wyobraźcie sobie, że każda z grup to wagony pociągu, który podróżuje i zatrzymuje się na stacjach. Stacje są rozmieszczone w charakterystycznych miejscach na placu np. przy ławeczce dh Milke, przy restauracji „Gary babci Krysi” itp. Każda stacja ma swoją nazwę. Przerwa na stacji trwa 10 min. Na stacji czekają na was zadania do wykonania. Wszelkie wyjaśnienia otrzymacie na kartach pracy, które tam znajdziecie. Gwizdek i lizak dadzą wam znak, że trzeba ruszać do kolejnej stacji. Będziecie poruszać się od strony lewej do prawej. Każda z grup musi przejść każdą ze stacji. Na końcu podróży będziecie mogli spotkać wyjątkowego gościa! Pamiętajcie przy każdej stacji jest opiekun (nauczyciel).

Stacje:

1. Historyczny Płock

Zadanie: praca z legendą „Strażnik podziemia” A. Muszalskiego. Uczniowie doskonałą rozumienie czytanego tekstu. Wykonują polecenia: Odpowiedz na pytania do legendy. Czytają głośno wybrany przez siebie fragment tekstu, wcielając się w role.

2. Królewska Warszawa

Zadanie przy laptopie:

a) Uczniowie wyszukują w internecie informacje dotyczące stolicy na podstawie pytań.

b) Rozwiązują rebusy, hasła „stolica”, „zamek”.

3. Niezwykłe polsko-ukraińskie smaki

Zadanie: uczniowie otrzymają od kucharza restauracji talerze z potrawami. Mając zasłonięte oczy powinny rozpoznać smaki: zupa pomidorowa/ barszcz czerwony/ pierogi z mięsem/ słonina wieprzowa/ chleb korowaj/ kompot z suszu/ pierogi ukraińskie.

4. Ludowe tańce i piosenki polsko-ukraińskie

Zadanie: pomalowanie postaci dziewczyny i chłopca w strój kolorowy. Na stacji tej są tancerze z zespołu „Dzieci Płocka” ubrani w stroje łowickie i ukraińskie. Najpierw one tańczą fragment np. oberka, a potem krótko opowiadają o historii tego tańca. Potem inne dzieci ubrane po ukraińsku prezentują np. hopak i też opowiadają o historii powstania tego tańca. Uczą dzieci podstawowego kroku oberka i hopaka. Dzieci uczą się po 1 zwrotce piosenek: „Piękna nasza Polska cała”- z wykorzystaniem nagrania na YouTube, „Na dobro”- przy pomocy dziewczynki z Ukrainy.

5. Żytomierz i Płock – miasta partnerskie

Krótką informacją o współpracy Płocka i Żytomierza przed wojną na Ukrainie i po wojnie. Przypomnienie uczniom o akcji „Paka dla Rodaka” organizowaną przez Fundację „Przystanek Rodzina”. 6 edycja projektu odbyła się w grudniu 2022 roku. Płock i Żytomierz łączą też wybitni Polacy, m.in. Apolinary Wnukowski, polski duchowny katolicki, który był profesorem, a następnie rektorem seminarium w Żytomierzu, a potem biskupem płockim od 20 kwietnia 1904 do 29 listopada 1908 r. Choć zmarł w Petersburgu, to pochowany został na cmentarzu w Żytomierzu.

Łączą te dwa miasta historia obrony przed bolszewikami, dobrzy ludzie i wielka gościnność. (Tę informację opowiada żytomierzanka (starsza dziewczynka) uratowana przez miasto Płock z Polskiego Dziecięcego Teatru Lalek „ModernPol” przy Żytomierskim Obwodowym Związku Polaków na Ukrainie pod kierownictwem Zasłużonej dla Kultury Polskiej P. Wiktorii Zubarewej. Obecnie w tym zespole są dzieci – uchodźcy z Żytomierza, Charkowa, Mikołajowa, Odessy, Zaporozża, Irpinia, Chersonia i innym miast Ukrainy).

Potem młoda przewodniczka pokazuje dwa czasopisma, gdzie właśnie opisana ta współpraca – „Tygodnik Płocki” oraz „Tęcza Żytomierszczyzny”.

Stacja jest ozdobiona plakatami z napisami „Nas uratował Płock” lub „Dziękujemy Płocku za gościnność” wykonanymi przez uchodźców z Ukrainy.

Zadanie matematyczne: uczniowie wykonują zadania z kolorowanek.

Następnie kodują właściwymi kolorami.

Pomoc – jakiś zakodowany rysunek np. znanej budowli z Żytomierza (Katedra pod wezwaniem św. Zofii w Żytomierzu na Ukrainie) czy Płocka (Ratusz)– lub coś innego.

6. Mazowiecki zamek

Zadanie: konstrukcyjne, zbudowanie z kolorowych klocków muru obronnego i mostu prowadzącego do zamku. Nauczycielki opowiadają o wojnach, które odbywały się na terytorium miasta. Uczymy 1 min. ciszy bohaterów walczących i poległych o wolność Polski i Ukrainy.

III. Podsumowanie i ewaluacja

Zadania podsumowujące dla wszystkich uczniów:

- uczniowie wspólnie uczą się piosenki o Mazowszu,
- wrzucenie do pojemnika znajdującego się przy każdej stacji kolorowej kuleczki. W ten sposób dzieci wskażą, która stacja im się najbardziej podobała.

Dalej nauczycielki mówią, że czas na spotkanie z niezwykłym gościem, to znaczy z Prezydentem Miasta Płocka Andrzejem Nowakowskim. Nauczycielki zachęcają dzieci do zadawania pytań. Pan Prezydent spotyka się z dziećmi i opowiada im o ciekawostkach Ratusza oraz odpowiada na pytania. Spotkanie trwa przez 15 minut. Dzieci siedzą na kocach. Nauczycielki z dziećmi żegnają Pana Prezydenta. Potem dziękują dzieciom za aktywność i rozdają słodycze.

Załączniki: Żytomierz (flaga i herb), Płock (flaga i herb), mapa Mazowsza i Polski, mapa Ukrainy, historia Żytomierza i Płocka (z Internetu).

Karty pracy 1-6 i odpowiedzi:

Karta pracy nr 1

Odpowiedz na pytania dotyczące legendy „Strażnik podziemia”.

1. Kiedy rozgrywa się akcja legendy?
2. Kogo odwiedził kasztelan?
3. Kogo ujrzał w nocy kasztelan?
4. Gdzie udał się kasztelan za rycerzem?
5. Kim okazał się tajemniczy rycerz?

Karta pracy nr 2

Wyszukaj informacje w Internecie. Znajdź odpowiedzi na pytania.

1. Kiedy powstała Warszawa?
2. Jakie legendy są związane ze stolicą?
3. Jakie zabytki można zwiedzić w Warszawie?
4. Jaki pomnik znajduje się przed Zamkiem Królewskim w Warszawie?
5. Nad jaką rzeką leży Warszawa?

Rozwiązują rebusy: 100+ lica, (drzwi narysować) + mek

Karta pracy nr 3: Jedna z pań zawiąże oczy. Postarajcie się rozpoznać smaki. Po spróbowaniu zapiszcie odpowiedzi na kartkach.

Karta pracy nr 4

Dziś gościmy tancerzy z miejscowego zespołu „Dzieci Płocka”. Są ubrani w stroje łowickie i ukraińskie. Obejrzyjcie fragment oberka i hopaka. Poznajcie historię tańców. Spróbujcie zatańczyć razem z tancerzami krok podstawowy obu tańców. Posłuchajcie nagrań piosenek „Piękna nasza Polska cała” (po polsku), „Na dobro” (po ukraińsku). Spróbujmy nauczyć się po 1 zwrotce piosenek.

Karta pracy nr 5

Przeczytajcie krótką informację o współpracy Płocka i Żytomierza przed i w trakcie wojny na Ukrainie, młoda przewodniczka zaprezentuje Wam 2 czasopisma, gdzie jest opisana ta współpraca („Tygodnik Płocki” i „Tęcza Żytomierszczyzny”). Wykonajcie działania i odkryjcie zakodowany rysunek.

Karta pracy nr 6

Macie zamek zbudowany z kolorowych klocków. Korzystając z nich, zbudujcie mur obronny i most prowadzący do zamku. Pomyślcie, dlaczego trzeba było budować mury obronne.

Odpowiedzi do kart pracy.

Karta pracy nr 1:

1. Akcja legendy rozgrywa się przed potokiem szwedzkim.
2. Kasztelan odwiedził biskupa.
3. Kasztelan ujrzał zjawę rycerza w zbroi.
4. Kasztelan poszedł za rycerzem do podziemi.
5. Tajemniczy rycerz okazał się Strażnikiem podziemi.

Karta pracy nr 2:

1. Warszawa powstała na przełomie IX i X wieku.
2. Legendy to: Legenda o warszawskiej syrence, Legenda o bazyliisku, Legenda o złotej kaczmce.
3. Zabytki: Zamek Królewski, pałac w Wilanowie, Pałac Prezydencki, Kościół Wizytek, Stare Miasto z basztą Prochową i barbakanem itd.
4. Przed Zamkiem Królewskim jest Kolumna Zygmunta III Wazy.
5. Warszawa leży nad Wisłą.

Odpowiedzi do rebusów: stolica, zamek

Karta pracy nr 3:

Mając zasłonięte oczy dzieci powinny rozpoznać smaki kuchni ukraińskiej i polskiej: zupa pomidorowa, barszcz czerwony, pierogi z mięsem, stonina wieprzowa, chleb korowaj, kompot z suszu, pierogi ukraińskie.

Źródła internetowe

1. <https://www.youtube.com/watch?v=sudbr6NPT-E&t=62s>
2. https://uti-puti.com.ua/view_colloring.php?id=4355
3. https://pl.wikipedia.org/wiki/Apolinary_Wnukowski
4. <https://tp.com.pl/>
5. <https://docplayer.pl/7731781-Teczka-zytomierszczyzny.html>
6. <http://surl.li/jdygc>
7. <https://kurierpolski.us/pl/Page/View/historia-kolem-sie-toczy>
8. <https://forum.tradytor.pl/viewtopic.php?f=44&t=3608>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=TQVoQ3tLDoY>